

Halvar och Josefin

Jag känner en begravningsentreprenör som skriver erotiska noveller. De bara ligger där, vissa morgnar, tillsammans med tidningen, på hallmattan. Vi bor i olika städer och jag undrar alltid varför han inte skickar dem med posten. Kör han de fem milen hit och smyger in i trappuppgången på natten när jag sover för att vara säker på att de inte ska komma i orätta händer? Eller har han en bulvan i tidningsbudet kanske? Jag vill nog inte veta, jag tycker om den lilla spänningen på det vis som nu är. Varje novell får ligga i sitt igenklitrade kuvert tills jag är på humör för att läsa. Senast låg det där på skrivbordshörnet i nästan tre månader. Då skrev han om en kvinnas hemliga förberedelser för att överraska sin man på lunchen. Mannen tror att han ska på kundbesök i ett lyxöst kvarter och möts av en lägenhetsdörr på glänt. Han kikar in samtidigt som han lyfter fingret mot ringklockans mässingsknapp men stannar upp i rörelsen då han ser att golvet är bestrött med rosenblad.

I staden där Halvar, begravningsentreprenören bor, känner alla till varandra och håller ordentligt reda på var och en. Den som tänjer på gränserna bör noga tänka sig för. Som den gång då Halvar hade givit sina fantasier liv i en av de kvinnliga protokollskrivarna på Tingsrätten. Hon var en dräktbeklädd kvinna med uppsatt hår och handväska i dyraste lammnappa. Majmorgonen var tidig när Halvars blick fångade henne på väg uppför trappan till Tinget. Han skulle just gå ut genom kyrkporten till det nyvaknade solskenet men blev stående i mörkret.

Stadens två viktigaste byggnader låg med sina praktfulla järngrindar mitt emot varandra med kullerstensbelagd Kungsgata som skiljeväg. Den välkrattade, mycket raka grusgången mellan kyrkporten och gatan var nog inte mer än tjugo meter lång. Halvars yrke tvingade honom att vara lugn och sansad och hålla reda på sina känslor. Att alltid uppträda värdigt och utan klander var hans hederskodex. Men när Fru Nilsén satte vänstra foten på nedersta trappsteget blev han överrumplad av sitt inre och var tvungen att svälja all saliv som rann till. Här, i skydd av den tidiga timman och de tjocka väggarnas tystnad släppte han sin

tankes lek fri och tillät sig känna den tyngd Fru Nilsén lade i varje steg hon tog uppför trappan. Hon hade ett eget sätt att gunga till med höften alldeles innan hon lyfte den fot som stod i tur att föra iväg kroppen. Det var som om den där knycken var en signal till benet att dra ihop sina muskler och skjuta ifrån så hon kom ett steg högre upp - och igen - och igen. Halvar var helt oförberedd på Fru Josefin Nilséns plötsliga intrång i hans tankar, då hon på översta avsatsen med högra handen om det tjocka dörrhandtaget, vände sig om mot honom, eller kanske det var mot den varma vårsolen, och gav ifrån sig en liten suck av välbehag som fick Halvar att sjunka ner på britsen under den på väggen fastmurade gravstenen tillhörande Greve Apfelstolz.

Han hörde steg på grusgången och reste sig upp likt en skolpojke som blivit påkommen med att lägga häftstift på lärarens stol. Kyrkvaktmästaren nöjde sig med att nicka när han gick förbi och knappt hörbart säga "Klockan tio och trettio ska det vara klart. Har Du hämtat gubben?" Vaktmästaren var redan inne i kyrkorummet och gjorde ingen min av att dröja på stegen för att få ett svar. Halvar stod kvar och fick ropa efter honom "Han är kvar i bilen, borta vid främre dörren. Jag var på väg för att leta upp dig..." han sa aldrig meningen färdigt. Vaktmästaren hade redan försvunnit långt in i kyrkan.

Två timmar var gott om tid för att iordningställa till begravningsakten och då liket i bilen var en släkting till Nilséns ansåg han att en artighetsvisit tvärs över gatan var passande. Nu. Halvvägs mot grinden vände han om och sa till sig själv: "En blomma, jag måste ju ha en blomma med mig, de har säkert beställt en handbukett", varpå han gick bort till bilen och hämtade en sådan med en ros och lite grönt. Han förberedde sig. "Godmorgon, fru Nilsén. Jag var ute i så god tid, så jag tänkte, att om ni ville ha er blomma redan nu, så, varsågod, så slipper ni tänka på det inne i kyrkan sedan". Det var bra. Kort och koncist och kunde inte missuppfattas.

Han drog upp dörren som hon nyss hade försvunnit in genom, gick tvärs över golvet av blankpolerad sten, från det gamla stenhuggeriet nere vid sjön. Hans steg ekade mot de kala väggarna och blandade sig med doften av nybryggt kaffe. Dörren till kontorsrummen var öppen och kvinnorna där inne var vända mot honom när han steg in. Båda två mötte hans blick med morgonglitter i ögonen och han sa exakt det han hade förberett sig på. Fru Nilsén tackade för omtänksamheten, tog emot blomman och frågade om inte herr Jonsson ville ha en kopp, det var alldeles nybryggt. "Jo, tack, det skulle smaka väldigt gott". Två gånger

råkade fru Nilsén nudda vid Halvars axel när hon serverade. Han rörde vid hennes fot med sin, då han lade det ena benet över det andra. Båda bad om ursäkt och lade på minnet. Så började det som skulle bli en vana som skulle bli en romans som skulle få hela den lilla staden att länge skvallra om den sommaren.

Före syrenernas blomning träffades Halvar och Josefin, vid det kulturminnesmärkta granbeståndet tre kilometer utanför stadsgränsen. Träden växte i cirkel med en diameter på sex meter. Inne i denna cirkel fanns inte ett endaste grässtrå, kanske beroende på att granarna lutade sig inåt mot cirkelns mitt och hindrade solljuset att komma dit. I folkmun hade platsen varit ett tillhåll för Hin Håle själv, där han förlustade sig med traktens unga damer. Det roade Halvar att umgås med Josefin just där. Före första besöket på den hädiska platsen smög han, vid ett av morgonkaffebesöken, till henne en hemritad karta med dag och klockslag. När hon rörde vid Halvars hand för att ta emot lappen fick hennes ansikte en rödare ton medan ögonen var fästade vid dörren som kollegan strax skulle komma in genom.

Konsumföreståndare Martin Nilsén var den förste som anade att hustrun råkat ut för något ovanligt. Under deras tjugosju år som äkta makar hade hon inte förrän denna försommar glömt plånboken i affären. Det var som om försynten varit inblandad ty han stod vid tidningshyllan och sorterade bort tidningar som blivit plundrade på sina gratis reklamgåvor, när han såg sin hustru med frånvarande blick skynda ut ur butiken med en halvfylld plastkasse i handen. Hon brukade alltid leta upp honom för att byta några oväsentliga ord när hon någon gång gick för att handla själv. Han höjde sina vildvuxna ögonbryn, tog ett par steg mot utgången och såg efter henne, för att sedan återgå till tidningshyllan.

På kvällen vid middagsbordet märkte Josefin att Martin var tystare än vanligt och hon dristade sig till att fråga, "Hur har det varit på jobbet i dag, älskling?" Hon bet sig i kinden,

de hade inte kallat varandra vid kärvänliga namn på mycket länge. "Bra, tack. Men snatteriet ökar" svarade han snabbt, "måste få veckopressen att sluta med gåvoreklamen. Jag har hållit mig vid tidningarna idag för att ha bra utsikt över kassan och entrén." Josefin satte vattnet på tvären i halsen och fick en hostattack som sånär kvävde henne. Martin hjälpte henne givetvis med ryggdunk och mera vatten att dricka men hans händer anade något mer, något obekvämt, något icke gripbart.

Halvar satt gärna och länge vid datorn på kontoret och skrev begravningsstal för de tillfällen när han skulle vara officiant. Dan som tog emot alla telefonsamtal och skötte kontoret, sa aldrig någonting om att Halvar ibland sov över på soffan i mottagningsrummet. Det verkade aldrig vara planerat och det intresserade honom inte heller vad som skedde på byrån när han slutat för dagen. En morgon i slutet av juli, när han skulle börja dagen med ett par timmars övertid, möttes han av Fru Nilsén på väg ut från toaletten. Hon nickade, slöjigt leende, hälsade "Gomorrön" och försvann ut genom baddörren. Han noterade tiden till halv sex, gick med gapande mun och stora ögon fram till fönstret vid skrivbordet och tittade efter henne där hon försvann med sin jacka över armen och håret utsläppt och oborstat. Prydliga fru Nilsén. Dataskärmen klickade till när han stötte till skrivbordet och ett av Halvars tal fångade istället hans uppmärksamhet. Han var imponerad över Halvars sätt att hålla tal. Han skrev och talade om stadens avlidna så att inte bara damerna grät i kyrkan. Den nya texten var förmodligen till fredagens begravning. Han kunde inte motstå, utan läste:

"...ingen eld gör dina händer rättvisa,
ingen väldoft ljuder som ditt namn.
min klara tanke är bortrest
min vilja nergrävd i varje ny grav
endast ett lever i mitt medvetande
en uppmaning starkare än Guds och Djävulens vilja
en uppmaning som lovar liv
som lovar dimmig vällust utan återresa

jag är här - jag är viljelös

jag kan ingendera förbanna eller lovorda
den morgonen du gick uppför ..."

"Vad är klockan?" Halvars fråga kom långt ner från soffan i rummet bredvid. Dan harklade sig och gick med smygande steg ifrån datorn och först när han kom ut ur rummet svarade han, "Hon är snart kvart i sex". Halvar hoppade hastigt upp ur soffan men sjönk omedelbart ner igen. Han stirrade på Dan. "Du?" Dan nickade "Jag sätter på kaffe".

Dan frågade aldrig hur länge det hade pågått. Han lovade inte att vara tyst. Dan fyllde på kaffe i Halvars kopp tills den heta drycken fick honom att sluta sluddra och tills blicken var någorlunda klar. Han öppnade båda fönstren i mottagningsrummet, plockade undan vinglas från den tjocka mattan invid soffbordet. Han upplyste Halvar om att dagens första besök var klockan halv nio ute på godset. Det fanns tid för honom att hinna hem och byta till en annan kostym. Halvar vände sig om i dörren, tackade för hjälpen, och för att Dan var så förstående.

När gamla Anna, begravningsbyråns duktiga liksminkös kom efter en dryg timme, satt Dan djupt försjunken i tankar och arbete vid Halvars dator. "Min unge man, du sliter så jag väl snart får göra i ordning dig också för lit-de-parade. Ni unga ska vara ute och roa er om sommaren." hon skakade på huvudet "Sitta på en begravningsbyrå hela natten! Vad är det för tokliv?" Hon klappade honom på kinden, gick bort till radion, rattade in program tre och vred upp till högsta volym. "Nu får vi passa på innan döingarna ramlar in". "Och ska du börja röka så kan du åtminstone lägga fimparna där de hör hemma" Hon höll upp en väl tummad fimp, luktade på den och sneglade på Dan innan hon kastade den i papperskorgen. Dan skakade på huvudet, log och reste sig för att ladda perkulatorn på nytt. Han kontrollerade noga att han inte glömt några papper i skrivaren utan samlade dem i en gummisnodsmapp och skrev "Hundklubben" på den och lade den på hatthyllan under sin keps.

Josefins man, Martin grubblade i exakt fem veckor innan han lät någon annan få vetskap om sina farhågor. Efter köpmannaföreningens möte inför augustimarknaden föreslog han Göran Elofsson, ägare till anrika Elofssons Herrekipering, att de skulle avrunda kvällen på hotellets pubveranda. I botten på Tuborg nummer två var det dags: "Du Göran, har du någon gång funderat på om din Monika har varit med någon annan?" Görans ögon smalnade och han tittade intensivt på Martin när han svepte det sista i glaset. "Vad menar du? Tror du att tanterna vänstrar?" "Jag vet inte vad jag ska tro, men Josefin har blivit både frånvarande och slarvig och" här gjorde han en kort paus, "...hon kallar mig för raring och älskling, som hon inte har gjort sen långt innan barnen föddes. Hon har börjat komma till affären ibland utan att säga hej till mig. Hon köper de mest underliga saker. Smörgåstårta och pappersservetter. Igår köpte hon bara en stor klase vindruvor". Göran vinkade åt bartendern att de ville ha varsin öl till, innan han svarade. "Tror Du inte det kan ha med åldern att göra? Det ska ju bli en massa hormonförändringar och sånt sägs det. Du och jag har nog bättre koll på debet och kreditkolumnerna." Han skrattade till glädjelöst innan han fortsatte "Vet bara att det tydligen kan vara jobbigt och att i stort sett vad som helst kan hända med dem". Martin kunde inte ge mer besked om sina aningar, men Göran lovade att inte yppa något för hustru Monika.

Josefin steg ur sin bil som hon parkerat på torget. Halvars bil stod bredvid främre ingången till kyrkan. Parkerad där väckte den inga frågor. Josefin hade blommor från trädgården i handen. Det var höstflox, riddarsporre och ringblomma. Hon gick in på kyrkogården till platsen där man hämtar vaser, fyllde på vatten och gick sakta mot familjegraven, där farbror Oskar begravdes i våras. Halvar kikade ut genom det lilla läktarfönstret och blev som vanligt stående som ett barn, när han fick syn på henne, och bara tittade. Tittade hur hon satte sig på huk, tog bort de vissna blommorna, drog upp den gamla vasen ur marken, och lirkade ner den nya. Tittade hur hon omsorgsfullt satte ner blommorna en i taget och rättade till dem. Han undrade om hon tänkte på blommorna eller på honom. Hon tittade inte upp till

fönstret en endaste gång fastän hon visste att han stod där. Han log och var förvissad om att hon dröjde i sina rörelser bara för att retas. Stora kyrkporten var låst, ingen brukade gå in genom den främre dörren förutom han själv och vaktmästaren. Ikväll skulle det bli andra gången Josefin använde den dörren. Hon skulle vrida om nyckeln efter sig när hon kommit in och stängt. Hon skulle gå mittgången tillbaka mot läktaren. Den här kvällen var gången rosenbeströdd. Halvar hade varit nervös när han spred ut de olikfärgade blombladen. Han hade ingen riktigt bra förklaring att ge om någon annan skulle dyka upp, men han utgick från att alla i staden fortsatte att göra som de brukade och det innebar att ingen alls skulle komma till kyrkan en tisdagkväll, klockan halv åtta, första veckan i augusti.

I den svängda stentrappan upp till läktaren hade han tänt flera blockljus och runt om alla nyinköpta stora och små kuddar som han lagt ut på golvet vid sidan om orgeln, fanns brinnande värmeljus. Våldoften från oljelampans lavendel blandades med väggarnas egen doft av högtidlighet till en varm omfamning.

Köpmannaföreningens möten hade ingen bestämd längd, men de var aldrig kortare än två timmar. Josefin skulle hinna hem i tid. Halvar var inte redo ännu för att komma i konflikt med Martin. De var korrekt bekanta sedan lång tid tillbaka och han slog envist bort tankarna på eventuella konsekvenser han måste ta eftersom han faktiskt hade inlett ett förhållandet med Konsumföreståndare Nilséns hustru.

Ljudet av dörren som slog igen gav honom en hjärtstöt. Han skyndade fram till läktarens räcke och såg henne stå strax innanför dörren, mållös som omväxling. ”Hallå”, hennes röst ekade mot väggar och valv. ”Här uppe” Hon vände sitt huvud mot honom och började långsamt sin blomsterpromenad. Deras dialog var ordlös. Hon hängde koftan över en av de mellersta bänkraderna, tog av sig och lämnade sandalerna bland rosorna. När hon var rakt under honom stannade hon, satte sig ner på huk och fyllde sina händer med blomblad, höll upp dem mot honom, reste sig och lät röda, rosa, gula och orange blomblad singla ner över sig. ”Låste Du?” Hon såg länge på honom, nickade och sprang uppför trappan.

Samma kväll när makarna Elofsson gått till sängs kom de fram till att det var dags för en liten sensommarfest. De bestämde sig för att bjuda in till nästkommande lördag. Då stängde

alla butiker klockan ett och det var gott om tid till förberedelser. Monika skrev en lista med namn. Hon räknade ihop gästerna. "Nitton" "Vem blir utan?" undrade Göran, "Det är Dan som vanligt, han är alldeles för ordentlig för flickorna här i hans ålder. Tänk dig på hotellet på fredagkvällarna, det måste du ha sett, flickorna är lulliga av alkohol och Skogsstjärnan och kan knappt stå för sig själva, så vinglar de fram till välkammade Dan där han sitter och trånar utan att våga säga nåt till någon annan än till Jocke i baren, så kommer den här flickan fram och frågar om han grävt nåt på sistone, och de andra flickorna vrider sig av skratt när han inte vågar svara, stackaren. Den pojken skulle man allt behöva hjälpa på traven. Han ser riktigt bra ut, under den där tafattheten". Många ord, tänkte Göran och började falla i sömn, men han ville först försäkra sig: "Du skrev väl upp Martin och Josefin?" Jodå, hon nickade, lade lapp och penna åt sidan och släckte.

Gräset kittlade Halvar i knävecket. Marken sluttade svagt ner mot vattnet och det var bara en smal bård av sand innan vattnet tog vid. Josefine höll kvar sin hand i Halvars när han reste sig från filten. "Inte än" sa hon. Det var hans viljestyrka som lät honom släppa henne. Han gick ut i vattnet. Det blev snabbt djupt och han dök. Han simmade med snabba tag under vattnet tills det pulserade i öronen. Det hjälpte inte. Hon fanns i vattnet också. I varje tanke, i varje muskel, i varje andetag. Han vände sig på rygg och simmade tillbaka in mot land och lät solen blanda sig med vattenstänk i ansiktet. Den sista biten lät han vattnet fritt föra honom. Han kände hur kroppen flöt ut och blev själva vattnet. Han kunde förnimma en liten dyning, ett litet vaggande bort. Bort från de beslut han måste ta. Bort från vissheten om att de inte fick ha det så här. Bort från de stämplat alla skulle sätta i hans panna om de fick veta. Han kände sanden mot sin rygg och sina fötter. Han kände hennes händer om sitt huvud. Han blundade, lät sig sköljas med igen. I hennes andetag, hennes doft, hennes lugn. Hennes skratt väckte honom äntligen, "Kom nu, Grävis, jag följer dig till bilen." De plockade upp sina kläder som låg efter stigen och klädde sig bredvid bilen. Han blev först färdig, lutade sig mot baddörren och fångade in henne när hon var klar. "Jag blir sjuk. Vet inte vad jag ska ta mig till, Josefine. Har du vågat tänka tanken fullt ut, om folk visste om oss?" Hon tittade inte på honom, hon lutade sin kind emot hans bröst och hade blicken på

andra stranden. Det var så långt dit att det inte gick att urskilja hur många båtar som låg där vid bryggan. ”Halvar, jag bryr mig inte om vad alla skulle säga. De är bara ett stort fegt pack som är rädda för varandra. Jag har levt halva mitt liv här. Det är på tiden att jag tar mig härifrån och får leva den andra halvan på ett annat sätt. Hur vill du ha det?” Han kunde inte stå upp. Tur att bildörren var öppen. Josefine var så säker. ”Du vet vad jag känner” sa han. ”Bra”, svarade hon och kysste honom på kinden, ”Du kan ju ha bestämt dig till festen på lördag” sa hon när hon gick till sin cykel. ”Det ger dig sextio timmars betänketid”. Han följde henne med blicken, hon vände sig om två gånger och vinkade innan stigen vek av in i skogen och hon försvann ur hans åsyn. Han kunde inte röra sig. Fanns hon? Var alltihop ren inbillning? Var det hans fantasier som spelade honom spratt? Blev alla de kvinnor han skrivit om nu levande i en enda fantasibild som han trodde var Josefine? Mobiltelefonen pep till. ”Var är du någonstans? Familjen Karlstedt är här, de hade avtalad tid ...” ”Fan också, jag är där om sex-sju minuter. Ta hand om dem, hitta på något”. Under resan in till byrån tvingade han sina tankar att fokusera på familjen Karlstedt.

Vid spaljén med kaprifolen som avskiljde garagegången från gräsmattan stod bordet dukat med vitvinsbål och glas. Tunna, olikfärgade sommartyger i rivna remsor låg som dekoration här och tvärs över bordet, svepande ner på gräset. Martin och Göran hade kommit överens om att inte dricka någon avsevärd mängd alkohol. Det här var för deras del mer en kontroll än en fest. Det hälsades välkommen, det skålades, det åts, det dansades. Där dansade Monika med Dan. Det dracks, det sjöngs, där dansade Josefin med Dan. Det viskades förstulet bakom kaprifolen. Göran hämtade fler marschaller i garaget och log åt paret Johansson som verkade nyförälskade där i blomsterdoften. Den inbitne ungarlen Halvar Jonsson satt i vilstolen och språkade i allt vidare ordalag med Margit Boman i hattaffären. Hon skrattade högt emellanåt. Alla visste att de hade varit ett par i ungdomen och trodde väl att de skulle bli det igen nu när hennes man så tragiskt gått bort i en fiskeolycka förra vintern. Josefin och Monika dansade, och småpratade med alla och ingen. De turades om att ta hand om Dan. Göran skötte musiken och det var dags för en nära foxtrot. Josefin gick fram till Dan, som satt bredvid Halvar, hon tog glaset ur Dans hand och ställde det på

bordet, såg Halvar i ögonen och drog Dan med sig ut på altangolvet. Halvar följde dem med blicken. Så gjorde Martin och Göran och likaledes Monica. När festen klingade av vid tvåtiden var endast Dan kvar. Han låg i altansoffan och sov ljudligt. Göran gick efter täcke och kudde, tog av honom skorna och stoppade om honom. Han ställde fram en hink, ett glas vatten och hushållspapper. ”Tror du det behövs?” Monika skrattade. ”Ja, som ni hällde i den stackars pojken så lär han behöva det före morgonen” ”Skylla på oss! Till kräftsdivan ska du se att han kan dansa riktigt bra. Han har rytmen den lille gossen, rytmen.”

Halvar följde Margit Boman till porten. Hon bjöd inte in honom vilket han var glad för. Han hade hållit sig så gott som nykter och gick ner till strandpromenaden där han tidigare hade ställt sin cykel. Han var där först som planerat och räknade med att Josefin skulle komma efter en timme. Det var tre kilometer att cykla och nästan en att gå uppför den branta stigen. Stugan rymde en bäddsoffa, ett litet bord med tre stolar, ett mycket litet kök och på utsidan fanns en altan längs hela långväggen. En träspång ledde de få meterna fram till klippkanten och en grovt huggen soffa. Halvar slog sig ner på den och såg ut över sjön och staden. Det var fortfarande natt, men det mörkt orangea närmast bergens silhuett avslöjade solens snara uppgång. Fåglarna började sporadiskt vakna och när Josefin gjorde Halvar sällskap på bänken var himmelfonden mer gulorange än mörkblå. ”Jag sa till Martin att jag skulle sova här uppe” ”Ville han inte följa med?” Hon skrattade, ”Nej, han tycker också om ensamma morgnar” Halvar gled ner från bänken och ställde sig på knä framför henne. ”Men du ska då inte få någon ensam morgon!” Hon sköt honom mjukt ifrån sig, reste sig och hämtade en flaska Moët ur cykelväskan. Han frågade om han skulle hämta glas. Hon var mycket glad, nästan uppspelt när hon gick förbi honom ut mot den rostiga järnwiren som var det enda skyddet ner mot stupet och svarade ”Nej, det är onödigt. Kom ut hit, vi låter vinet besegla oss i evigheten - direkt ur flaskan” De satte sig ner med benen ut över kanten och wiren i besvärande ögonhöjd. Josefin sköt iväg korken över dalen och skrämde upp en duva som nog hellre velat sova lite till. Hon lät champagneskummet rinna över sina händer, ner i knät, hon förde flaskhalsens mynning till Halvars mun och lutade sig intill för att dricka samtidigt.

De drack allt som om det vore vatten, sedan sträckte Josefin sina armar mot himmelen, lutade sig bakåt och lät flaskan landa i mossan. Det var inte svårt för henne att dra ner honom till sig. Mossan var nattfuktig och mjuk, berget var hårt och fortfarande varmt efter dagen, det doftade från marken, och från hennes tunga parfym. Luften var frisk, deras blickar förlorade sin klarhet och de fylldes av sömn.

Halvar vaknade frusen och med solen i ögonen. Den tittade just fram över bergskammen. Josefin var inte där. Han reste sig upp till sittande, kikade bort mot stugan och såg henne sitta vid bordet och sopa av bordsytan med handen. Hon höll sin kupade hand över en plastpåse, skakade ner innehållet från handen, vek noga ihop påsen och la ner den i sin handväska. Halvars kropp kändes stel när han ställde sig upp, sträckte på sig och gäspade. Han gick mot stugan. De låga solstrålarna som gled in genom dörren såg ut att sugas till hennes kropp, som en solmagnet. Allt omkring henne var mörkt men hon glödde. ”Gud vad du är vacker! Fattar inte vad du ser hos mig” ”Du behöver inte förstå, det räcker fullständigt med att du älskar mig.” Hon skrattade mot honom. Hennes sätt att alltid titta honom genom ögonen, totalt fokuserat, fascinerade honom ständigt. Hon var helt klart en magnet, inte bara för solens strålar. Medan de ställde i ordning bäddsoffan, frågade hon om han hade bestämt sig. Han stannade upp med dunkudde i ena handen och örngott i den andra och sa att det fanns inga alternativ. Men han skulle nog inte klara av att bo kvar i stan. Kunde hon tänka sig att flytta? Hon hade längtat bort senaste fem åren men inte hittat någon hållbar anledning att bryta upp. Nu hade hon det. Han gav henne liv, han fyllde henne med värme, han gjorde henne glad. Så enkelt var det. Ja, han ville gärna hålla med. Så enkelt var det. När han kom tillbaka från toaletten stod hon utanför dörren och rökte. ”Visste inte att du rökte?” ”Inte offentligt, och bara den här sorten, vill du ha?” ”Nej, tack. Jag nöjer mig med att se på”. Tobaksröken doftade sött.

De fick inte många timmars sömn, men det var inte heller vad de ville ha just då. De behövde varandras kraft för ta sig igenom det stundande helvetet. De skrattade åt att de varit bekanta så många år och ändå inte slagit till förrän nu. Det var förstås mest praktiskt så här. Martins och Josefins barn hade hunnit flytta hemifrån. Dan hade jobbat så pass länge på

byrån att han borde kunna driva den själv tills de hade hittat någon ny som kunde ta över. Tänk att man bara kunde börja bestämma över sitt eget liv helt plötsligt. De kände båda pirret av själva livet. Han försäkrade henne om att hans yrke var det säkraste på hela jorden. Folk skulle aldrig sluta dö. Och Josefin föreslog skrattande att om det dröjde för länge mellan gångerna så kunde hon gå ut med giftsprutan. Han log åt hennes låtsade iskyla. Han tyckte om att vara den lugne, som ingav de anhöriga trygghet, han visste att han var en god entreprenör i yrket och hade inga som helst tvivel på att starta på nytt i en annan stad. Och Tingsrätter fanns det överallt. Eller om de skulle fly landet till och med? Göra något helt annat. Hon hade startkapital. De närde varandras drömmar och energin gav liv.

Halvar gav sig av redan vid niotiden. De ville sköta allt snyggt. De ville hinna före byskvallret. Morgonen fortsatte att vara fantastisk. Den enda han mötte där han cyklade andra vägen nerför berget, var en ekorre. Den stannade upp, satte sig på sina bakben som för att fråga om Halvar verkligen hade tillträde till skogen, innan den pilade in mellan blåbärsrisen och upp i en tall. Han ropade till det lilla djuret. ”Hon vill ha mig! Det är sant! Hon vill ha mig!” Villakvarteren närmade sig och de morgontidiga pensionärerna vinkade glatt på honom från sina trädgårdar. ”Ännu en underbar sommardag” och Halvar kunde bara hålla med ”Ja, är det inte!” Hans eget hus såg riktigt välvårdat ut. Konstigt, han hade inte ägnat det en tanke på länge, men han skulle nog kunna göra sig en god vinst vid försäljningen. Rymligt, för en liten familj. Hundrafyrtio kvadrat. Nytt badrum. Morgonsol på altanen. Nej, det borde inte vara svårsålt. Han åt frukost. Bläddrade i senaste numret av Memento, duschade länge och hörde därför inga uttryckningsfordon. När Dan tillsammans med Farao, en svart Australian Kelpie, kom hem till honom, trodde Halvar att Dan behövde Treo och lugnande ord. Han såg åtminstone ut så, vilket inte var så konstigt med tanke på kvällen före.

Det var bara Dan som fick se Halvars apatiska förtvivlan. Morgonen skulle etsa sig fast. Först trodde Halvar att Dan skämtade med honom på ett av de grymmaste sätt. Han lyfte handgripligen ut Dan genom dörren. För att försvara sin husse bet sig Farao fast i Halvars högra arm, men det hindrade honom inte från att få ut dödens budbärare ur sitt hus. Han

väste åt Dan att han aldrig mer var välkommen att sätta sin fot vare sig här hemma eller på byrån. Dan gick inte efter hjälp. Han envisades med att lugnt tala om för Halvar att han skulle gå in och sätta sig vid köksbordet. Med skrovlig röst och rinnande ögon berättade han att Josefin hade kommit på cykel från bergsstugan, och vid den delen av stigen där asfalten och hyreshusen började hade hon hållit hög fart och inte haft händerna på styret. Hon hade sjungit och vinkat till ett par som ätit frukost på balkongen och utan att bromsa hade hon kört rakt ut på gatan samtidigt som lastbilen kom. Bromsspåren mätte endast tio meter. Chauffören hade inte haft en chans. Dans röst tonade ner till viskande när han avslutade med att man funnit en påse marijuana i hennes handväska.

Kyrkan var fullsatt. Orgeln på läktaren hade tystnat. Prästen hade sagt det han skulle. Alla reste sig upp och vände sig mot kistan när bärarna bar ut den. Solen visade barmhärtighet och drog för molnen. Den långsamma kortegen av sorgklädda människor pågick i evigheternas evigheter. När bärarna med stor försiktighet sänkt ner kistan och därefter förenat sig med de andra som nu stod i en tät ring, steg Halvar fram. Han böjde sig ner och lät en ros med ett kort falla ner i graven, han vände sig sedan mot de församlade men höll blicken på horisonten över sjön och sa:

”I tystnad

ville jag stå här och låta allas våra tankar förenas

I tystnad

ville jag stå här och kunna ge var och en av de tankarna en alldeles egen ton

Och dessa toner, skulle tillsammans, som en flerstämmig kör,

ljuda till oss, i oss, genom oss.

Vi skulle då utan ord minnas Dig, Josefin.

Vi skulle känna den låga, lugna tonen, som var din närhet,

Vi skulle känna den starka rytmen, som var ditt livsflöde

Vi skulle smittas av sopranens glädje

och känna oss så bubblande av liv
som man kunde göra, bara i din närhet.

Insikten om, att du aldrig mer ska se mig i ögonen,
att du aldrig mer ska lägga en hand på min arm och fråga hur jag mår
att du aldrig mer ska vinka adjö när vi skiljs åt,
insikten om att du aldrig mer...

...det gräver ett stort svart hål i allas våra hjärtan.”

Han gjorde en lång paus.

”Vi kan välja att låta det hålet för alltid vara stort och tomt och fortsätta göra ont
eller
vi kan välja att redan nu börja fylla det med minnen av dig,
och låta det med tiden bli
en stark, vacker, lysande och kanske till och med, sjungande plats i hjärtat,
dit vi kan gå för att hämta kraft och livsglädje.

Josefin, de sår som din bortgång har skapat i våra hjärtan, vill vi fylla med den kärlek du
gav oss. Den kärlek du har givit till din familj, till din livskamrat Martin, till edra barn Nina
och Hannes, till dina föräldrar, till dina syskon och till dina många vänner.

Josefin, vi älskar dig, vi saknar dig
Tack för att du har funnits och fortfarande
finns i våra hjärtan.”

Halvar gick undan. De anhöriga gick fram för att ta farväl. Dan tog ett steg mot honom,
men tvekade när han såg hans blick. Halvar fortsatte till sin privata bil. Satte sig bakom
ratten och körde iväg.

Dan och gamla Anna skötte byrån i tre veckor. Halvar talade aldrig om var han hade varit. Dan kunde inte bära det han visste och den enda som han under denna tid kunde ty sig till var Monica. Hon lyssnade gärna och tröstade ordentligt. Hon berättade för Göran att hon hört på byn att Josefin och Halvar hade haft ett förhållande. Göran bjöd Martin på ett par glas på pubverandan och inviterade honom till Herrklubbens Ålandsresa. Han behövde luftombyte och annat att tänka på. Martin tvekade men lovade att fundera på det. Margit Boman bjöd Halvar på middag om söndagarna hela hösten.

Ibland när Halvar har vägarna förbi, tittar han in en stund. Vi dricker kaffet här i mitt väntrum och han berättar om Josefin. Då lyser hans ögon upp för att genast släckas till sorgfyllda stjärnor. Vissa av novellerna jag får är förmodligen rena återberättelser av deras amorösa träffar. Jag sparar just dem i en pärm dekorerad med orientaliska tyger och pärlor. Det är berättelser med en särskild värme. När jag har tillräckligt många ska jag visa dem för min granne, förläggaren. Om jag ska lägga den här senaste novellen i den vackra pärmen? Ja, jag kan ju avslöja så mycket att ut genom dörren som stod på glänt från hallen med rosenblad, smög en svag rök med sötaktig doft.

© Helen Pihl 2003